

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Емил Иванов Сапунджиев, д-р
*Лесотехнически университет, Факултет "Ветеринарна медицина",
Катедра "Анатомия, хистология и физиология"*

Относно: Разработената дисертация на тема: "Формиране на специфично-предметни умения по хистология чрез включване на електронно обучение", от докторантката на самостоятелна подготовка, асистент Виктория Георгиева Нечева, към Катедра „Методика на обучението по Биология“ на БФ при СУ „Св. Климент Охридски“, за присъждане на научната и образователната степен "ДОКТОР", в област на висше образование – 1. Педагогически науки; професионално направление – 1.3. Педагогика на обучението по ...; научна специалност – Методика на обучението по биология.

Със заповед № РД 38-801/06.04.2016 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм определен за член на Научното жури и на проведеното негово първо заседание на 12.04.2016 г. съм избран за рецензент по провежданата процедура за защита на посочената Дисертация.

От прегледа на приложените документи се вижда, че докторантката ас. В. Г. Нечева има изискваемия от закона образователен ценз и е изпълнила всички нормативни показатели за допускане до защита на представената дисертация. Предоставеният автореферат отразява пълно и точно, и в съкратен вариант резултатите от научната работа и може да бъде разпечатан за разпространение.

Темата на представения дисертационен труд е актуална, тъй като има научноприложен характер и е посветена на модерен подход на обучение по морфологичната наука „Хистология“, като се използва електронен вариант за методичното изучаване на тъканите и органите от организмовото устройство. По този начин се мултиплицира насоченото изследователското внимание през последните години към ефективността на ИКТ за подобряване качеството на обучението във висшите училища. В тази връзка темата е в унисон и със стратегията на Европейския съюз за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж към програмата „Европа 2020“ и свързаните с нея документи и национална стратегия на развитие на обществото и образованието.

Трудът е написан на 198 страници и стилно издържан, и изключително точен литературен език. Той е структуриран по общоприетия начин и в хармонично съотношение на отделните

части, като са включени допълнително 9 приложения, макар и с неномерирани страници, но допълващи смислово дисертацията, при което тя добива обем от 291 стр. В литературния указател са включени 140 автори, от които 74 са на кирилица, а останалите на латиница, като са използвани и допълнителни 27 ресурси от интернет. От тези източници 114, което е 81%, са от последните 15 години и е атестация за съвременност и актуалност.

Първите две части играят ролята на литературен обзор като се проследява методологичната рамка на изследването и състоянието на електронно базираното обучение във висшето образование. Представени са различни използвани методологии на изследвания, както и същността, и спецификата на електронното обучение. В общия контекст са показани и възможностите на софтуерния пакет Moodle за мултимедийно и мултимодално представяне на учебен материал. В последователна връзка с това са презентирани и учебния план и учебната програма за ОКС „Бакалавър” за обучението в специалност „Биология”, към които целенасочено се мотивира включването на електронното обучение. В тази насока ясно и адекватно са формулирани мотивите за избора на изследвания проблем, като се има предвид че вниманието на докторантката е насочено към изследване на влиянието на технологичния софтуерен продукт Moodle за формирането на системни умения на обучаващите се студенти.

Описанието на използваните методиките е коректно и изчерпателно, и отговаря на замисъла на изследването, като дава адекватни отговори на практико-приложната значимост на изследването. Имам основания да смятам, че въведената електронна платформа за обучението по учебната дисциплина хистология на студентите е лично дело на докторантката, извършено под методичния контрол на научния ръководител – доц. д-р Снежана Томова, при което са използвани основни методи за научни разработки, като теоретичен анализ и синтез, педагогическо моделиране и експеримент, статистическа обработка на достоверността на резултатите.

Представянето на собствените резултати е направено прегледно и разбираемо, и осветяват възможността на докторантката за самостоятелно научно изследване. Убедително се

представят данни, че реализирането на електронното обучение по хистология чрез интерактивна мултимедия е основен акцент в работата. В тази връзка са анализирани двете основни характеристики на тази технология – мултимедийност и интерактивност и възможностите за тяхното съчетаване с акценти върху медия и модалност, интерактивност и мултимодалност и интерактивност в обучението. Изброените насоки на анализ се интегрират в контекста на възможности на Moodle за създаване и прилагане на мултимедиен университетски курс. По този начин дисертацията практически обогатява моделите за обучение в електронна среда в направлението медико-биологичните науки.

Докторантката успешно включва в разработения модел шест основни теми (раздели) от курса по хистология, които са залегнали в учебната програма и се изучават в процеса на практическите занятия. Те логически преливат една след друга и симултантно са вплетени в две нива на макро- и микродизайн. За тяхното адекватно представяне са включени 72 задачи, с решаването на които се дава ясен отговор на въпросите за разбиране и осмисляне на знанието, и стимулиране на творческата активност на студентите. Самото тяхно решаване е процес на интензивна интелектуална дейност, съпроводена от сложни умствени операции, като съпоставяне, сравняване, анализ и синтез, аналогичност, находчивост и съобразителност.

При цялостното научно-методическо изследване, което е осъществено на четири етапа: подготвителен, основен, допълнителен и заключителен, са включени 140 студенти, което е адекватен брой и основание за достоверност. При това сравняването на изпитните резултати от две групи студенти (използвали и не използвали ел. модел за обучението си), говорят убедително в полза на електронно обучаваните и по-високо качество и стабилност при изграждането на практическите им умения. Също така е извършен и значителен обем работа при изчисляването на корелационната зависимост между разпределенията на случайните променливи величини X и Y , които характеризират с числови стойности оценката и самооценката на студентите в целевата група.

Направените 6 изводи са логично следствие от поставените задачи и синтезирано представят резултатите на този стойностен труд. Тяхната формулировка приемам по същество и потвърждавам нехния стойностен характер, още повече че самите студенти заявяват необходимост от подобен род обучение.

В съответствие с направените изводи са дадени и 3 основни препоръки за практиката, които се свеждат до специфично-предметните умения на студентите, както и за оценяването на педагогическите умения на преподавателите.

В края са формулирани и 3 приноси с теоретико-приложен аспект, и подчертават значимостта на разработената дисертация, и може да бъдат възприети като такива.

Приложеният списък на 2 публикации по темата на дисертацията е законова атестация и отразява една целенасочена работа за периода от последните 2 години, която е свързана с тематичното значение на разработения труд, и дава още по-ясна представа за изграждането на докторантката, като специалист в областта на морфологията и педагогиката и показва, че тя продължава да работи в избраното направление.

Въз основа на посочените констатации може да направя следното

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представената дисертация е резултат от собствено разработено оригинално комплексно проучване чрез съвременни и разнообразни изследователски методи и значителен по обем експериментален материал. Получените резултати имат оригинален и потвърдителен характер за науката и практиката. Отразените достойнства и положителни качества на дисертацията, на тема: “Формиране на специфично-предметни умения по хистология чрез включване на електронно обучение”, от докторантката на самостоятелна подготовка, асистент Виктория Георгиева Нечева, към Катедра „Методика на обучението по Биология” на БФ при СУ „Св. Климент Охридски”, са основанията, въз основа на които убедено давам положителна оценка и заявявам пред членовете на научното жури, че ще гласувам положително за присъждането на образователната и научната степен „ДОКТОР” в област на висше образование – 1. Педагогически науки; професионално направление – 1.3. Педагогика на обучението по ...; научна специалност – Методика на обучението по биология.

Изготвил рецензията: .....

/проф. д-р Е. Сапунджиев, двмн/

20. 04. 2016 г., София